

Po rozsáhlé opravě se znovu roztočí lopatky větrného mlýna

Řemeslníci pod dohledem památkářů pracují na obnově větrného mlýna ve Velkých Těšanech. Národní kulturní památku ničí dřevokazný hmyz a houby.

Viktor Chrást
redaktor MF DNES

VELKÉ TĚŠANY Vít si pohrává s barevnými plachtami, které zakrývají vybourané otvory v opláštění. Dvě protilehlé stěny dřevěné stavby obepíná lešení, pod kterým jsou na sebe naskládány osekávané trámy. Zevnitř se nese tlukot kladiva do rukojeti dřeva.

„Odsekáváme části babky a dědky, dubových trámů, které spojují protilehlé stěny mlýna. Kvůli červotočům jsou na mnoha místech prohnílé. Napadené kusy nahradíme zdravým dřevem, které do uvolněných prostor vlepíme s pomocí pryskyřice,“ popisuje řemeslník Jan Tomšů.

Opravy „větráku“ ve Velkých Těšanech odstartovaly zhruba před měsícem. Pryč už je část jeho dřevěného pláště, stejně jako některé trámy, sloupky, podlahy a stropy nebo šalanda, úřadovna mlynáře. Demontován musel být také mlecí mechanismus.

„Jeho jednotlivé součásti máme nyní uloženy v depozitáři,“ poznamenala Blanka Šimůnková z Muzea Kroměřížska, které větrný mlýn z konce 19. století spravuje.

Mlýn, který se neotáčí za větrem
Rekonstrukce stavby, jež byla před dvěma lety zapsána na seznam národních kulturních památek, byla už nezbytná. Především její konstrukce je totiž napadena dřevokazným hmyzem a houbami, což by v případě otáčení mohlo dokonce vést ke zřícení celého mlýna.

„Trámy začaly ztrácet svou statickou funkci, byly na hraně své existence. Kvůli špatně položené střešní krytině do mlýna navíc zatéká,“ řekl Jaroslav Novosad z Národního památkového ústavu v Kroměříži.

Právě zásluhou památkové ochrany má být na místě zachováno maximum původních dřevěných částí. Odhadem jich zůstane zhruba polovina.

„Okolí každého prvku, který vyměňujeme, musíme pořádně podepřít, aby nám mlýn nespádl. Je to náročné,“ poukázal Milan Juráň, majitel stavební a restaurátorské fir-

Větrný mlýn na Hané. Oprava stavby, jež byla před dvěma lety zapsána na seznam národních kulturních památek, byla nezbytná. 4x foto: Zdeněk Němec, MAFFRA

my Juráň z Ústí u Vsetína, která práce zajišťuje. S výjimkou dubových nosných prvků využívají řemeslníci smrkové dřevo, které na stavbu doplňují z valašských lesů. „Pochází ze zimní těžby, je kvalitní,“ ujistil Juráň.

Poslední velké úpravy mlýn zažil v 70. letech. Při nich se ale na historickou hodnotu stavby tolik nehlédlo. „Mlýn se tehdy provizorně podstojkoval a zabezpečil tak, aby nespádl. Zůstal ale hodně nakloněný a se zdevastovaným dřevem uvnitř,“ přiblížila architektka Tať-

na Tzoumasová, která připravila projekt na současnou rekonstrukci „větráku“.

V té době se také mlýn přestal otáčet za větrem. Může za to nedaleký vojenský prostor. „Vojáci si vyměnili, že tím směrem budou nastálo natočené perutě. Stěna kolem nich totiž nemá žádné okénko, kterým by je mohl případný nepřítel pozorovat,“ usmála se projektantka.

Hotovo bude v roce 2018

První etapa rekonstrukce má být hotová na podzim. Příští a přespříš-

„Trámy začaly ztrácet svou statickou funkci, byly na hraně své existence. Kvůli špatně položené střešní krytině do mlýna navíc zatéká,“

Jaroslav Novosad
NPÚ v Kroměříži

ti rok na ni navážou další dvě. To také znamená dlouhodobé uzavření mlýna pro návštěvníky. Ti by si kompletně opravený mlýn mohli poprvé prohlédnout v druhé polovině roku 2018.

Obdivovat budou moci také lopatky mlýna, které se po dlouhých letech znovu roztočí. Celá stavba už se kolem tatíka, tedy kolmého nosného trámu, ale zřejmě nikdy otáčet nebude. Podle dnešních norem by to totiž nebylo bezpečné.

Dvoupatrová stavba se sedlovou střechou zavěšená na trámové kon-

strukci stojí na jihozápadním svahu nad Velkými Těšany, které jsou místní částí Bařic, od přelomu 20. a 30. let 19. století.

V roce 1890 ji zničila vichřice, přesto na stejném místě vyrostla znovu a mouka se v ní mlela ještě za druhé světové války.

Po jejím skončení ale zůstal mlýn opuštěný a začal chátrat. Zachránila ho až pozdější rekonstrukce, od roku 1979 je pak přístupný veřejnosti. Každý rok si do více než deset metrů vysokého mlýna najde cestu kolem 1 300 lidí.

Soutěž o lístky na Trnkobraní

MF DNES ve spolupráci s agenturou Nedomyšleno vyhlásuje soutěž o vstupenky na Vizovické Trnkobraní, které se uskuteční od 19. do 20. srpna v areálu vizovického líčárny Rudolfa Jelínka.

Soutěžní otázka zní: Kolikátý ročník akce se letos koná?

Správné odpovědi pošlete do dnešního odpoledne na e-mail soutez.zlin@mf.dnes.cz, nezapomeňte uvést jméno, adresu a telefonický kontakt. Jména tří výherců, kteří získají po dvou vstupenkách na festival, zveřejníme v zítřejším vydání. Výherci dostanou elektronické vstupenky, které platí vždy jen jednou a jen pro jednu osobu. Výhru zašleme elektronickou poštou.

Vloupáček do domků a chat ubývá, škody jsou přitom vyšší

ZLÍNSKÝ KRAJ Přešel oplocení, obešel domek a nakonec v zadní části vypáčil vstupní dveře. Z domu, který zrovna procházel rekonstrukcí, si odnesl motorovou pilu, balíky dlaždic i alkohol. Škody šly do desítek tisíc korun.

Případ, který se stal na konci července na Morkovicku, nese typické rysy. Pachatel si zřejmě stavbu dopředu vyhlédl a využil faktu, že dokáže překonat zabezpečení budovy. Právě prázdniny znamenají pro majitele domů, bytů i chalup rizikové období.

„Opuštěná obydli pachatelům umožňují klid na práci,“ potvrdil krajský policejní mluvčí Petr Jaroš.

Přesto počet vloupáčků ve Zlínském kraji rok od roku klesá. Loni

v červenci se zloději vloupali do celkem 41 objektů, letos jich bylo jen 27. Od začátku roku jich bylo 118, zatímco loni za stejné období 164. Nejvíce se krade v domcích a chatách, méně pak v bytech.

Pomáhá, že majitelé svůj majetek zabezpečují lépe než v minulosti. „Mají například kvalitní bezpečnostní dveře, mříže na oknech, elektronické zařízení a podobně,“ uvedl Jaroš.

Řada lidí se však stále dopouští chyb, kterým práci zlodějům usnadňují. „Například není vhodné se chlubit odjezdem na dovolenou na sociálních sítích. Pachatelé si na nich mohou vytipovat budoucí oběti. Impulzem k loupeži může být i schránka plná letáků v době, kdy je

majitel nemovitosti pryč,“ upozornil Jaroš.

Přestože počet vloupání se snižuje, rostou škody, které zloději způsobí. V bytech ukradnou majetek v průměrné hodnotě přes čtyřicet tisíc korun, v rodinném domě je to až přes šedesát tisíc. „Škody jdou do milionů korun ročně,“ dodal policejní mluvčí.

Odborníci na zabezpečení navíc varují, že zloději se více profesionalizují. „Výrazně klesl počet amatérských zlodějů,“ varoval Jan Krupíř z poradního serveru Zamčený dům.cz.

Podle něj zlodějům vykradení budovy trvá mnohem méně času než dřív, využívají profesionálního nářadí a triků, které se učí z videí na internetu. – **Ondřej Holubec**

Výroba rozbušek jde dolů, firma ale investuje

VSETÍN Zhruba 150 milionů korun investuje vsetínská společnost Austin Detonator do zajištění bezpečnosti, dalšího místa pro výrobu a také prostor pro vývoj nových výrobků. Zlepšení pracovišť má zajistit rychlejší rozjezd výroby neelektrických rozbušek.

„Ty nedávno převzaly pomyslnou štafetu nosného produktu a upozadily klasické rozbušky elektrické,“ uvedl manažer firmy Dalibor Krpěnský.

Austin Detonator, který je největším výrobcem důlních rozbušek v Evropě, investuje i přesto, že se momentálně vyrovnává s velkým poklesem trhu.

Poprvé po šesti letech nepřetržitého růstu musela firma snížit počet zaměstnanců o několik desítek, na

současných 900. Stovku lidí převedla na náhradní výrobní program. I tak však zůstává mezi největšími zaměstnavateli v regionu.

Investiční strategii Austin Detonator neopouští, za posledních deset let proinvestoval zhruba miliardu korun. Ročně to dělá v průměru 127 milionů, což je téměř polovina čistého zisku společnosti.

Austin je nástupcem vsetínské Zbrojovky a působí v původním areálu v Jasenicích. Dva nové výrobní objekty se zde staví na půdorysu původních budov z 30. let minulého století.

Většina historických budov už je ale nahrazena novými stavbami, které jsou konstruované tak, aby odolaly případné explozi a zároveň ochránily zaměstnance. (ppr)